

MOMBASA COUNTY ASSEMBLY**HANSARD REPORT**Tuesday, 9th May, 2017

The House met at 2:48p.m.

*(Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid) in the Chair)***PRAYERS****Deputy Speaker** (Hon. Mswabah Rashid): Members let us sit down. Yes Clerk.**NOTICE OF MOTION**

Hon. Murfad Amur, not in, Clerk?

Yes Clerk.

MOTION

Hon. Jimmy Odari.

Hon. Odari: Thank you Hon. Speaker. Mr. Speaker I wish to move a Motion titled, Installation of LED Street lighting in Changamwe Ward.*(Hon. Odari moved the Motion)***INSTALLATION OF LED STREET LIGHTING IN CHANGAMWE WARD**

Mr. Speaker; THAT AWARE that street lighting is a mandate of the County government as provided under the Fourth Schedule Part Two (5) of the Constitution of the Republic of Kenya 2010;

FURTHER AWARE THAT street lights provide numerous benefits, including but not limited to promoting security, improving safety for drivers, riders and pedestrians;

NOTING THAT most of LED street lights are more durable, luminous and safe power compared to previous High Pressure Sodium (HSP) lights there is a need to install these street lights in Changamwe;

CONCERNED THAT in Changamwe the HSP lights are not functional and hence contribute to insecurity and road accidents;

I therefore urge the Assembly to resolve that;

The County government of Mombasa installs LED street lights at Changamwe, which are cost effective in the long term, and also in order to reduce insecurity and cases of accidents.

Mr. Speaker I beg to move and I call Hon. Priscilla Mumba to second.

Hon. (Mrs.) Priscillah Mumba: Thank you Mr. Speaker, I second the Motion.*(Question proposed)***Deputy Speaker** (Hon. Mswabah Rashid): Members it has been proposed that installation of LED street lighting in Changamwe Ward. Yes Hon. Jimmy Odari.

Hon. Odari: Mheshimiwa Spika ningependa kuongelea kwa lugha ya Kiswahili kwa manufaa ya watu wangu wa eneo langu ninalo wakilisha. Mheshimiwa Spika hizi taa za barabarani yaani *street lights* Changamwe katika Wodi yangu nyingi zimekufa, nyingi hazifanyi kazi sababu ule muundo ambao tuko nao sasa ama ile sampuli au aina ya taa tuko nazo Changamwe zimeisha, zimepitwa na wakati, ni taa ambazo hazidumu, ni taa ambazo mara kwa mara zinaharibika na inabidi kila saa tusumbuane na watu wa idara ya ushirikiano wa mambo ya stima mara kwa mara karibu kila wiki wawe wakija kurekebisha jambo ambalo kusema kweli Mheshimiwa Spika, kusema kweli ni jambo la kuchokesha na ni jambo ambalo halistahili. Taa zingekuwa zikiwekwa Mheshimiwa Spika basi zikae muda mrefu zidumu kwa kipindi kirefu bila kuzima au bila kuharibika, hatusemi kuwa taa zisiharibike lakini kuna muda unatafikana angalau taa ziwe zimewaka kipindi kirefu kitambo zije ziharibike basi zimekuwa zimehudumia watu kwa kipindi ambacho kinastahili.

Lakini la ajabu na masikitiko ni kwamba Mheshimiwa Spika hizi taa ambazo niko nazo katika Wodi yangu zinaharibika baada ya siku mbili, tatu hata wakija wale watu wa kutengeneza stima wakizishughulika hizi taa ambazo ni za *high pressure sodium* huwa hazidumu, nyingi zao zimepozeka na nyingi zao zinatatiza kweli; mambo mengi ikiwa pamoja na usalama wa watu wote waendeshaji magari, wananchi wa kawaida, na raia wote ambao tunaishi katika eneo hilo la Changamwe. Ndio maana Mheshimiwa Spika nimeleta huu Mswada kuhimiza uungwaji mkono kwa hili Bunge ili tuweze kupata hizi taa za kisasa za *LED* ama *lights emitting diode lights*.

Mheshimiwa Spika hizi taa ziko kila mahali hapa Mombasa, hizi ndio taa ambazo zilizoletwa hivi sasa, ni taa ambazo zinadumu ni taa ambazo zina mwangaza mzuri mweupe na unaostahili na ni taa ambazo zinapendeza. La kusikitisha tena Mheshimiwa Spika ni kwamba katika eneo Bunge la Changamwe nzima ambayo tuna Wodi tano, Wodi nne zishawekwa hizo *LED* zimewekwa na Mbunge wa eneo Bunge la Changamwe kwa kutumia pesa ya *CDF*. Kwa sababu gani nasema nina masikitiko kwa upande wangu ni kwamba Mbunge aliweka katika Wodi zingine na akawacha Wodi yangu ya Changamwe sababu sijui kama ni ya kisiasa ama ni ya nini lakini masikitiko kwamba mzazi akiwa na watoto watano huwezi kuchukua watoto wanne uwapeleke *shopping* uwanunulie mashati, suruale na viatu kisha mwengine umwambie subiri nitakununulia mwaka ujao ni vibaya sana, kama ni mzazi una watoto watano na kama pesa haitoshi kununulia watoto wote ni usubiri mpaka upate pesa za kutosha ama kila mmoja umnunulie kidogo lakini kumuacha mtoto mmoja kama yatima ni makosa ndio maana naomba serikali ya Kaunti kupitia kwa uamuzi wa Bunge hili na mimi kutoka kule Changamwe niwekewe taa za *LED* ili wananchi wangu ambao nawawakilisha ili wapate kufurahia. Ukienda mitaa kama Msikiti Nuru, ukienda Magongo kote Migadini kunawaka kama mchana, kama London lakini Wodi ya Changamwe peke yake ndio imenyimwa hizi taa za *LED* ambao ni sababu za kisiasa. Kama mtu wamchukia Mwakilishi usiwaadhibu wale watu wanao wawakilisha kwa sababu wale watu nao hupiga kura. Kwa hivyo Mheshimiwa Spika naongea hivi nikiunga mkono ili serikali ya Kaunti ije iwaokoe wale watu wangu iwawekee taa za *LED*. Ahsanteni sana Mheshimiwa Spika.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Mheshimiwa Priscillah Mumba.

Hon. (Mrs.) Prischillah Mumba: Ahsante Mheshimiwa Spika, niko hapa kuunga hoja hii ya Jimmy Odari kuhusu taa ambazo analalamikia kuwa kwa Wodi yake hazijawekwa na ninavyojua kuwa pia sisi katika Kaunti kuna taa ambazo huwa zinawekwa za sampuli mpya ambazo ziweze kufikia Wodi yake. Ikiwa kuna tatizo japokuwa siwezi kusema kuna mtafaruki baina yake na Mbunge wake kuhusu mataa lakini iwapo Kaunti kuna mataa ambayo inaweza kuwekwa, ikiwa kutakuwa kuna uwezo wa hamukuenda na kuchukua jukumu na kuingiza kwenye yadi yetu ikiwa mataa yako na yeye ni Mwakilishi wa lile eneo ni wajibu wake awekewe zile taa kwa sababu tunaona ile mitaa myengine ambayo Kaunti imeweka na imewajibika. Kwa hio neno ni kuwa yeye pia Mheshimiwa aende akatafute kama wakulima ambao wanaweza kusaidika kwa sababu kuna uwezekano kwamba hizi taa ziko lakini kuna malengo fulani.

Kwa hio nimeunga mkono kuwa aweze kusaidika kwa njia inayowezekana ndio watu wapate mwangaza kwa sababu bila mwangaza uhalifu huwa mwingi, hasa wakati ule wa mvua mashimo yamejaa maji, mtu anaweza kuingia, aweze kumia bila kuujua ni wapi kuliko na shimo ama ni wapi tamabarare. Kwa hio ninaunga mkono hizi taa ziweze kushughulikiwa mara moja ndio hio Wodi ambayo inasemekana ni athirika ambayo haijashughulikiwa Changamwe iweze kuwa sawa na Wodi zengine. Ahsante Mheshimiwa Spika.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Zainab Darweish

Hon. (Mrs.) Zeinab Said Ali: Ahsante sana Bwana Spika kwa kunipa hii nafasi, mimi pia namuunga mkono Jimmy Odari kwa malalamiko aliyoyaleta. Hii mambo ya siasa sijui twapeleka wapi kwa sababu hizi taa zinasaidia eneo lote; wale ambao wako kwakwe ambao hawako kwake haijulikani ni nani yuko kwa upande wa Mbunge ama nani hayuko upande wa Mbunge. Kwa hio ni sawa tusaidie haki ya wote na yeye hajitetei kwa manufaa yake bali atetea raia ambao wako katika ule mtaa wapate taa, ahsante.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Yes Hon. Paul Onje.

Hon. Onje: Ahsante sana Mheshimiwa Spika, nimesimama kuunga ndugu yangu Jimmy Odari mkono kwa kilio chake kwamba kuna mataa yaliyowekwa na Mbunge wake na kwake inaonekana kwamba hizo taa hazikuweza hazikufika.

Mheshimiwa Spika mimi nataka tu kusaidia tu ndugu yangu Jimmy Odari ya kuwa kuna shughuli nyingi ambayo tuko nayo kuna ya serikali kuu na kuna ya Kaunti, kwa hio tunaelewa kwamba Mbunge huwa anawakilishwa na serikali kuu na ikiwa yeye anaamua kuwa kuna Wodi fulani hataki kuweka hizo taa sasa najua mda umefika tunaharibiwa na wapigaji kura lakini Mheshimiwa Jimmy Odari yeye ni mali ya serikali ya Kaunti anawakilisha wananchi wake hapa kwa serikali ya Kaunti ya Mombasa na ni sawa yeye aende yadi afuatilize mataa pale na yeye pia kazi yake itaonekana maanake atapewa hayo mataa kuliko kwenda kuangalia Mbunge jinsi anafanya kazi yake. Hata kwangu nimejaribu kufuatiliza mataa nimefungia watu wangu taa na pia Mbunge pia alifanya japokuwa mimi na Mbunge wangu kidogo tulikuwa tunashirikiana lakini kama hakuna ushirikiano baina yako na Mbunge wako ufuate nyumba ambayo ni serikali ya Kaunti, ahsante.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Hon. Odari can you reply.

Hon. Odari: Mheshimiwa Spika nataka kuwapongeza Wabunge wote waliochangia, ukiona nimefikia kwa swala hili ni kuwa nimetumia njia zote, nimeandika stakabadhi nimetembea ofisi zote kuhusiana na swala hili, na hata hivi sasa tukienda kwenye stoo kwa idara ya taa za barabara sidhani kwa maana nimefuatilizia mimi mwenyewe nimeenda *physically* kwenye idara ya kuhusiana na taa za barabarani na hawana taa, maanake nimeziuliza kwa *Engineer* kama wanazo kwa stoo na kusema kweli wanasema hawana.

Kwa hio sio nalia bure ni jambo nimefuatilizia hata nilipata na fursa pia kudokezea Mheshimiwa Gavana kuhusu kilio changu, na Waziri ambae anahusika pia Taufiq Balala nimemuelezea kuhusu kilio changu, kwa hio nasema hivi mimi naomba kwa niaba ya watu wangu kama hakuna kwenye stoo basi mimi kilio changu ni kwamba ile kesi yangu iangaliwe kivyake tupewe hizo taa niwekee watu wangu, sio eti sijaenda kuulizia nimefuatilia sana na mwishowe nimekuja hapa.

Ahsante sana Mheshimiwa Spika, napenda kuwapongeza wote waliounga mkono swala hili na naomba serikali yetu ichukulie uzito unaostahili, ahsante sana.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Thank you very much Members, I think I will put to question, as many as of the opinion that the Motion by Hon. Jimmy Odari on the Installation of LED street lighting in Changamwe ward...

(Question put and agreed to)

Yes Clerk?

ADJOURNMENT

Members there being no other business this House is adjourned until tomorrow morning.

The House rose at 3:05p.m.